

ස්ථායීකරණ ක්‍රමවේද මගින් නායයෑම් අවදානම අවමකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය - 2023

ස්ථායීකරණ ක්‍රමවේද මගින් නායයෑම් අවදානම අවමකිරීමේ ව්‍යාපෘතියේ 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජය සහ ආසියානු යටිතල පහසුකම් ආයෝජන බැංකුව අතර 2019 අප්‍රේල් 25 දින එළඹි අංක එල් 0124 ඒ දරණ ණය ගිවිසුමේ 11ආ (3) වගන්තියෙහි සඳහන් විධිවිධාන සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154 (1) ව්‍යවස්ථාවෙහි ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත වාර්තා කල යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

1.2 ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම, අරමුණු, අරමුදල් යෙදවීම හා ව්‍යාපෘති කාලය

ණය ගිවිසුමට අනුව, එවකට පැවති රාජ්‍ය පරිපාලන හා ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය, වත්මන් ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශය ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කරවීමේ නියෝජිතායතනය වන අතර ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානය ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ නියෝජිතායතනය වේ. ව්‍යාපෘතියේ අරමුණ වන්නේ ආපදා අවදානම අවම කිරීමේ භෞතික ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ නායයෑම් කළමනාකරණය හා සම්බන්ධ ප්‍රතිපත්ති සහ නියාමනය වැඩි දියුණු කිරීම තුළින් නායයෑම්වලින් සිදුවන අවදානම සහ හානි අවම කිරීමයි. ණය ගිවිසුමට අනුව ව්‍යාපෘතියේ ඇස්තමේන්තුගත මුළු පිරිවැය රු. මිලියන 18,396.08 ට සමාන වූ එ.ජ.ඩො. මිලියන 101.3 ක් වන අතර ඉන් රු. මිලියන 14,528 ට සමාන වූ එ.ජ.ඩො. මිලියන 80 ක් ආසියානු යටිතල පහසුකම් ආයෝජන බැංකුව විසින් මූල්‍යකරණය කිරීමට එකඟ වී තිබුණි. ව්‍යාපෘතිය 2019 ජූලි 01 වන දින එහි කටයුතු ආරම්භ කර 2023 ජූනි 30 වන විට අවසන් කිරීමට නියමිතව තිබුණි. කෙසේ වුවද, ව්‍යාපෘතියේ කටයුතු අවසන් කිරීමේ දිනය 2025 දෙසැම්බර් 31 දක්වා දීර්ඝ කර තිබුණි.

1.3 මතය

2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට ව්‍යාපෘතියේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය සහ මුදල් ප්‍රවාහය ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශයේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.4 මතය සඳහා පදනම

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර) අනුකූලව මා විසින් විගණනය සිදුකරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ කළමනාකරණයේ සහ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශයේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකි වනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනය තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

ව්‍යාපෘතියේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය පරීක්ෂා කිරීම සම්බන්ධ වගකීම, පාලනය කරන පාර්ශවයන් විසින් දරනු ලබයි.

1.6 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. තවද,

- වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගේ අවදානම් හඳුනාගැනීමේදී හා තක්සේරු කිරීමේදී අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීමෙන් වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවන්නා වූ අවදානම් මඟහරවා ගැනීමට, ප්‍රමාණවත් සහ සුදුසු විගණන සාක්ෂි ලබාගැනීම මාගේ මතයට පදනම් වේ. වරදක් නිසා සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවක් හේතුවෙන් සිදුකරන ලද ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයක් හඳුනා නොගැනීම මගින් සිදුවන්නාවූ බලපෑම ප්‍රබල වන අතර, දුස්සන්ධානය, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීම, වේතනාන්විත මඟහැරීම, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟහැරීම වංචාවක් ඇතිවීමට හේතුවේ.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද , අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ත ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

මාගේ විගණනය තුළදී හඳුනාගත් වැදගත් විගණන සොයාගැනීම්, ප්‍රධාන අභ්‍යන්තර පාලන දුර්වලතා හා අනෙකුත් කරුණු පිළිබඳව පාලනය කරනු ලබන පාර්ශවයන් දැනුවත් කරන ලදී.

2. මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ අදහස් දැක්වීම

2.1 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

ගිණුම්කරණ අඩුපාඩුව	වටිනාකම රු.	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	විගණකගේ නිර්දේශය
(අ) ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 01 හි 88 වැනි ඡේදයට අනුව “මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීම” යටතේ අස්පාශ්‍ය වත්කම් මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනයේ වෙන වෙනම දැක්විය යුතු වුවද, පරිගණක මෘදුකාංග, දේපළ, පිරිසත සහ උපකරණ තුළ ඇතුළත් කර තිබුණි.	2,921,702	ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශයේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 01 “මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීම” හි 88 වැනි ඡේදය අනුව පරිගණක මෘදුකාංග පිරිවැය 2024 වර්ෂයේ සිට වෙන වෙනම දැක්වනු ලබන බව.	අස්පාශ්‍ය වත්කම් මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනයේ මුහුණතෙහි වෙන වෙනම දැක්විය යුතුය.

(b) මුද්‍රණ සහ ලිපි ද්‍රව්‍ය වියදමෙහි ඇතුළත් කළ 339,440 මෙය 2024 වර්ෂයේදී වියදම් නිවැරදිව යුතුව තිබුණු ටෝනර් මිලදී ගැනීමේ වියදම වූ නිවැරදි කරන බව. හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කළ යුතුය.

රු.339,440 ක් කාර්යාල උපකරණ අලුත්වැඩියා වියදම් ගිණුමට ඇතුළත් කර තිබුණි.

2.2. නීති, රීති සහ රෙගුලාසිවලට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති සහ රෙගුලාසිවලට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	විගණකගේ නිර්දේශය
ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රසම්පාදන සංග්‍රහය - 118 වන වගන්තිය	පිළිගත හැකි අත්තිකාරම් ගෙවීමේ ඇපකරයක් ඉදිරිපත් කිරීම මත කොන්ත්‍රාත්තුවක් සඳහා අත්තිකාරම් ගෙවීමක් සිදු කරනු ලැබුවද ව්‍යාපෘතිය මගින් රු.34,449,639 ක මුදලක් කිසිදු ඇපකරයක් ලබා නොගෙන 2023 දෙසැම්බර් මාසය තුළ පෙරගෙවුම් ලෙස ගෙවා තිබුණි.	ශ්‍රී ලංකා රජය යන සංරචකය යටතේ ගෙවිය යුතු සියලුම ගෙවීම් නිරවුල් කිරීමෙන් පසුව, වසර අවසානයේදී රු.34,449,639 ක් ඉතිරි වී තිබුණි. GOSL සංරචකය යටතේ දැනටමත් වැඩ අවසන් කර ඇති අනාගත බිල්පත් සඳහා හිලවී කිරීම සඳහා මෙම අරමුදල් යොදා ගනු ලැබේ. මේ වන විට, පෙරගෙවුම් ගිණුමේ හිඟ ශේෂය රු.15,038,370 ක් වන අතර, වැටුප් ගෙවීම සඳහා හැර සිටිල් වැඩ වෙනුවෙන් 2024 වර්ෂයේ මුදල් වෙන් කිරීමවලින් දේශීය අරමුදල් මේ දක්වා අප වෙත ලැබී නොමැත. එබැවින්, 2024 වසරට අදාළ ඇතැම් වියදම් පියවා ගැනීම සඳහා 2023 වර්ෂයේ ඉතුරුම් මුදල වූ රු.34,449,639 ඉතා ප්‍රයෝජනවත් වන බව.	පිළිගත හැකි අත්තිකාරම් ගෙවීමේ ඇපකරයක් ඉදිරිපත් කිරීම මත පමණක් කොන්ත්‍රාත්තුවක් සඳහා අත්තිකාරම් ගෙවීමක් සිදු කළ යුතුය.

3. භෞතික කාර්යසාධනය

3.1 කොන්ත්‍රාත් පරිපාලනය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	විගණකගේ නිර්දේශය
2023 මාර්තු සිට අගෝස්තු දක්වා කොන්ත්‍රාත්කරුවන් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද රු.164,670,815 ක බිල්පත් 53 ක් සඳහා ගෙවීම 2023 ඔක්තෝබර් දක්වා ප්‍රමාද වීම හේතුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ එක් කොන්ත්‍රාත්කරුවෙකු සඳහා රු. 2,036,306 ක ප්‍රමාද ගාස්තුවක් ගෙවීමට සිදුව තිබුණි.	ශ්‍රී ලංකාවේ පැවති ආර්ථික අර්බුදයත් දේශීය අරමුදල් නොමැතිවීමත් හේතුවෙන් ව්‍යාපෘති කටයුතු සඳහා දේශීය අරමුදල් ලැබීම ප්‍රමාද විය. එබැවින්, ඉන්වොයිස් වටිනාකමින් 16% ක කොටසක් ගෙවීම ප්‍රමාද විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ගේ ඉල්ලීම මත කොන්ත්‍රාත් ගිවිසුමේ සඳහන් කොන්දේසියට අනුව, කොන්ත්‍රාත්කරුවන් වෙත රු. 2,036,306ක ප්‍රමාද ගාස්තුවක් ගෙවන ලද බව.	ගෙවීම ප්‍රමාදයකින් තොරව සිදු කිරීමට වගබලා ගත යුතුය.

3.2 වැඩබිම් පරීක්ෂාව

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	විගණකගේ නිර්දේශය
<p>(අ) පයිප්පයේ විෂ්කම්භය මිලිමීටර් 90 ක් ලෙස සඳහන් කරමින් ගලබඩ වැඩබිමේ තිරස් කාණු සඳහා රු. 2,824,560 ක මුදලක් ගෙවා තිබුණි. භෞතික පරීක්ෂණයේ දී පයිප්පවල විෂ්කම්භය මිලිමීටර් 77 ක් වීම නිසා එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් සැලකිය යුතු මුදලක් වැඩිපුර කොන්ත්‍රාත්කරු වෙත ගෙවා තිබුණි.</p>	<p>භූගත ජලය බැහැර කිරීම සඳහා අවශ්‍ය සැලසුම් ප්‍රවාහය අනුව සහ කොන්ත්‍රාත්තුවේ iii වෙළුමේ දක්වා ඇති තාක්ෂණික පිරිවිතර අංක 702.3ට අනුකූලව පයිප්පවල විෂ්කම්භය තෝරාගත යුතුය. කුමන විෂ්කම්භයක් තෝරාගත යුතුද යන්න පිරිවිතරවල සඳහන් කර නොමැති බැවින්, මේ සම්බන්ධයෙන් සැලසුම් අංශය සමඟ සාකච්ඡා කරන ලද අතර එහිදී පයිප්පයේ විෂ්කම්භය ලෙස බාහිර විෂ්කම්භය භාවිතා කිරීමට තීරණය විය. එබැවින්, තිරස් කාණු සඳහා පයිප්පවල බාහිර විෂ්කම්භය භාවිතා කිරීමට තීරණය කරන ලද අතර මිලිමීටර් 90 විෂ්කම්භය ඇස්තමේන්තු කිරීම සහ කොන්ත්‍රාත්තුව සඳහා භාවිත කරන ලදී. ඒ අනුව, ඉහත කරුණ සම්බන්ධයෙන් පරීක්ෂා කරන ලද පයිප්පවල බාහිර විෂ්කම්භය මිලිමීටර් 90 ක් වූ අතර ව්‍යාපෘතියේ ද්‍රව්‍ය, ඉංජිනේරු වෙත යවා භාවිතයට පෙර පූර්ව අනුමැතිය ලබා ගන්නා ලදී. එබැවින් කොන්ත්‍රාත්කරුට සැලකිය යුතු මුදලක් වැඩිපුර ගෙවා නොතිබුණි.</p>	<p>ප්‍රමාණ පත්‍රවල සඳහන් ද්‍රව්‍ය භාවිතා කළ යුතුය.</p>
<p>(ආ) දුරේක්කන්ද වැඩබිමේ ගාබියන් බිත්තියේ දැල තුළ කළුගල් පිරවීමේදී විශාල ගල් අතර හිඩැස් කුඩා ගල්වලින් පිරවිය යුතු අතර ගාබියන් බැම්ම ස්වභාවිකව සකස්වීමට පෙර තවත් නාය යෑමක් සිදුවුවහොත්, එම පරතරය හරහා පාෂාණ ගලා යාමේ හැකියාවක් පවතින නිසා එමඟින් ව්‍යාපෘතියේ අරමුණ ඉටු නොවී පැවතුණි.</p>	<p>ඉහත වැඩබිමේ ගාබියන් බැම්ම ඉදිකිරීමේදී නියමිත ප්‍රමිතීන්ට අනුව ගාබියන් පෙට්ටි පුරවා ඇතත්, භාරදීමෙන් පසු පෙට්ටි කිහිපයක ඇතුළත ගල් ඉවත් කර ඇත. කොන්ත්‍රාත්කරු සමඟ සාකච්ඡා කර මෙය නිවැරදි කිරීමට පියවර ගන්නා අතර එය රැඳවුම් බැම්මේ ස්ථාවරත්වයට බලපෑමක් සිදු නොවනු ඇති බව.</p>	<p>ව්‍යාපෘතිය මගින් ව්‍යාපෘතියේ අරමුණ සාක්ෂාත් කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.</p>
<p>(ඇ) කැටන්දොල වැඩබිමේ කාණුවේ ඇතැම් ස්ථානවල ගල් සේදී ගොස් ඇති අතර කාණුවේ වල් පැළෑටි වැටී තිබුණි.</p>	<p>මෙම වැඩබිමට අයත් ඉඩම් නිසි ලෙස නඩත්තු නොකිරීම හේතුවෙන් ඉහත තත්ත්වය උද්ගතව ඇත. ඉහත ස්ථාන නිසි කලට නඩත්තු කිරීමේ අවශ්‍යතාවය ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය විසින් හඳුනාගෙන මේ සම්බන්ධයෙන් අදාළ පාර්ශවවලට නැවත දැනුම් දීමට කටයුතු කර ඇති බව.</p>	<p>නඩත්තුව නිසි පරිදි සිදු කළ යුතුය.</p>